

تحولات ترامپ و نوسانات بازار نفت: ماجراجویی‌ها و تأثیرات

ماجراجویی‌های ترامپ در پرونده طولانی تعرفه‌های گمرکی، بازار نفت را زیر فشار برده و به بهانه تراز تجاری، کشورها را به خرید نفت و گاز از آمریکا وادار می‌کند. خریدارانی که پیش‌تر از فروشندگان سنتی تأمین می‌شدند، اکنون برای پیشبرد مذاکرات با کاخ سفید ناچار به پذیرش این شرایطند؛ موجی که از اروپا و آسیا تا آمریکای جنوبی و آفریقا گسترده شده است.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت مجله خبری گفتمان یزد، بازار نفت از دیرباز همواره تحت تأثیر عواملی گوناگون با افت و خیزهای فراوانی همراه بوده است، به‌طوری که حتی در مواقعی مشاهده می‌شود قیمت جهانی این کالای راهبردی در پی رخداد‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حتی بلایای طبیعی و بسیاری دیگر از عوامل که نمی‌توان دامنه و محدودیتی برای آن متصور شد، در یک جلسه (روز) معاملاتی بارها با تغییرهای مثبت و منفی روبه‌رو می‌شود. اما این روزها وقوع اتفاق‌هایی پر تکرار، معامله‌گران فعال در بازار نفت را دچار سردرگمی و بلاتکلیفی کم سابقه‌ای کرده که افزون بر غیرقابل پیش‌بینی کردن قیمت‌ها حتی در کوتاه‌مدت، خبره‌ترین کارشناسان و تحلیلگران را از ارائه تحلیلی از اوضاع قیمت و بازارهای جهانی نفت در میان‌مدت و بلندمدت ناتوان کرده است.

آغاز ریاست جمهوری دونالد ترامپ در ایالات متحده آمریکا و اعلام سیاست‌هایش در حوزه انرژی و مداخله‌های گاه و بیگاهش در تصمیم‌گیری‌های سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) و ائتلاف اوپک‌پلاس (اوپک و متحدانش) شوک‌های بسیاری را متوجه بازار نفت کرده، رفتارهایی که در دوره پیشین ریاست جمهوری وی کم مشاهده نشد.

اما این بار آثار سیاست‌های ترامپ در دوره دوم ریاست جمهوری که تا حد زیادی آمیخته به جاه‌طلبی‌های بی حد و حصر در همه عرصه‌های اقتصادی و سیاسی با هدف تحقق شعار «دوباره آمریکا را قدرتمند کنیم» است، بازار نفت را که تا حد زیادی تحت تأثیر عوامل ژئوپولیتیک است به شدت غیرقابل پیش‌بینی و متلاطم کرده است.

ترامپ که خود را معامله‌گری قهار می‌داند از همان روزهای نخست دور دوم ریاست جمهوری با در پیش گرفتن سیاست افزایش تولید سوخت‌های فسیلی و شعار معروفش «حفاری کن، فقط حفاری»، تسهیل روند صدور مجوزهای صادرات گاز طبیعی مایع شده (ال‌ان‌جی)، زیرپا گذاشتن معاهده‌های محیط زیستی و مقابله جدی با تولید انرژی‌های تجدیدپذیر و استفاده از سوخت‌های جایگزین، لغو فرمان افزایش تولید خودروهای برقی، لغو مجوز فعالیت شرکت آمریکایی شورون در ونزوئلا و جلوگیری از ارسال نفت این کشور عضو اوپک به ایالات متحده، به‌سوی سلطه‌گری آمریکا و شرکت‌های آمریکایی بر بازار نفت و گاز جهان گام برداشت.

در گام بعدی ترامپ با آغاز جنگ تجاری که این بار نه فقط به چین ختم نمی‌شود، بلکه از نزدیک‌ترین همسایگان یعنی کانادا و مکزیک گرفته تا اتحادیه اروپا و کشورهای آسیایی را هم هدف قرار می‌دهد، بازار نفت را بیش از هر زمان دیگری با بحران بلاتکلیفی روبه‌رو کرده است.

ماجراجویی‌های اخیر ترامپ و شروع داستان تعرفه‌های گمرکی که سری دراز دارد و هر بار ژانر و شخصیت‌هایی تازه به خود می‌بیند، بازار نفت را به شدت درگیر کرده است، تا جایی که آشکارا به بهانه تنظیم تراز تجاری، کشورها را ملزم به خرید نفت و گاز از آمریکا می‌کند. کشورهایی که تا دیروز نفت خام خود را از فروشندگان سنتی تأمین می‌کردند، حالا افزون بر الزام برای به نتیجه رسیدن در مذاکرات اقتصادی، سیاسی و تجاری با کاخ سفید، باید مشتری نفت و گاز آمریکا هم شوند. اروپا، آسیا، آمریکای جنوبی و آفریقا هم از این بلا بی‌نصیب نمانده‌اند.

این روزها عامل دیگری هم بازارهای نفت و سرمایه‌گذاران را به شدت دچار سردرگمی کرده است: حل بحران تنش‌های مسکو و کی‌یف. این موضوع هم از همان روزهای نخست در فهرست برنامه‌های ترامپ قرار داشت و همانند تعرفه‌ها که با وجود گذشت ماه‌ها از ریاست جمهوری ترامپ نمی‌توان سرانجامی برای آن متصور شد، بازار نفت را به شدت درگیر خود کرده است، به‌گونه‌ای که نتیجه آن به هر شکل چه به صلح منتهی شود و چه تشدید تحریم‌ها را برای مسکو به همراه داشته باشد، بر بازار نفت اثر خواهد گذاشت.

دیدار اخیر ولادمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، با ترامپ در آلاسکا سرمایه‌گذاران و موسسه‌های تحلیلی و آژانس‌های انرژی را در حالت انتظار قرار داده است. به‌گونه‌ای که در کنار لغو کاهش عرضه داوطلبانه اضافه هشت عضو اوپک‌پلاس، از یک سو صلح احتمالی و به‌دنبال آن لغو تحریم‌های مسکو و روان شدن نفت روسیه به بازارهای جهانی به نگرانی‌ها درباره مازاد عرضه دامن زده و از سویی دیگر سناریوی تشدید تحریم‌های مسکو، افت عرضه روسیه و اوج گرفتن قیمت‌ها نگرانی‌های دیگری را پدید آورده است.

موضوع نفت روسیه و احتمال تحریم‌های بیشتر در صورت نبود توافق ملموس بین کرملین و کاخ سفید درباره بحران اوکراین، تنها به مسکو ختم نمی‌شود، بلکه آتش آن دامن خریداران بزرگ محموله‌های روس مانند هند و چین را هم می‌گیرد، واردکنندگانی که پس از تنش‌های مسکو و کی‌یف به‌دلیل تخفیف‌های بالا مشتری نفت روسیه شده‌اند.

پیچیدگی‌های این عامل مهم که امروز در صدر خبرهای سیاسی و اقتصادی روز دنیا است، در کنار دیگر عوامل ژئوپولیتیک از جمله جنگ تحمیلی ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی علیه ایران به بهانه مساله هسته‌ای و مشارکت ترامپ در این تعرض آشکار، ابهام در مذاکرات هسته‌ای بین ایران، آمریکا و اتحادیه

اروپا و پیرو آن سایه تشدید تحریم‌ها بر ایران که نفت از محورهای اصلی آن است، تداوم جنگ غزه، بلاتکلیفی مذاکرات تجاری آمریکا و چین، تصمیم‌های بانک مرکزی آمریکا درباره نرخ بهره، سمت و سوی فعالیت‌های اقتصادی در چین، چگونگی عملکرد اوپک‌پلاس در این اوضاع و احوال و تحریم‌های ثانویه علیه نفت روسیه از طریق مجازات خریداران نفت این کشور در صورت موفق نبودن روند صلح مسکو-کی‌یف با وساطت واشنگتن به پیچیدگی‌های بازار نفت افزوده است.

روزگاری هر یک از این عوامل به خودی خود می‌توانست بازار نفت را دستخوش تحولاتی شگرف کند و تحلیلگران با تحلیل داده‌ها دست‌کم می‌توانستند برآوردی از کوتاه‌مدت بازار نفت داشته باشند. اما بازار نفت که اکنون قیمت بالای ۶۵ دلار برای هر بشکه نفت خام برنت را تجربه می‌کند، با ابهام‌ها و عوامل کاهنده و فزاینده زیادی روبه‌روست.

داستان تعرفه‌های ترامپ و ماجراجویی‌هایش که شرق و غرب را درگیر تصمیم‌های ناگهانی و غیرقابل پیش‌بینی خود کرده است، اوضاع نابسامان سیاسی در خاورمیانه، تنش‌های مسکو و کی‌یف، آینده مراودات تجاری آمریکا و چین، آینده مذاکرات ایران با آمریکا و اتحادیه اروپا از برجسته‌ترین عواملی هستند که باید دید حل یا حل نشدن آنها بازار نفت را به کدام سمت سوق می‌دهد.